

איינשטיין

הילד שלא הפסיק לשאול

מחזה מקורי מאת יערה רשף נהור

אפריל 2019

בימוי:	נועם שמואל
דרמטורגיה:	אורי אוריין
תפאורה:	זאב לוי
תלבושות:	אביה בש
מוסיקה:	טל בלכרוביץ'
תנועה:	תום אפלבאום
וידאו:	נמרוד צין
שפה ודיבור:	מרגלית גז
תאורה:	אורי מורג
ע. במאי:	נועה בן-ארי

הדמויות:

אלברט איינשטיין המבוגר/ מר לנארד

אלברט איינשטיין הצעיר

מאיה איינשטיין

פאולינה איינשטיין / עוברת אורח

מקס תלמי/ עיתונאי/ מורה בשוויץ

אנטון/ עובר אורח/ תלמיד בשוויץ

הנדריק/ ילד מחלק עיתונים/ תלמיד בשוויץ

סצנת פתיחה

(אלברט הצעיר ואלברט המבוגר)

- המבוגר: אלברט, יש לי מתנה בשבילך.
- צעיר: מה זה?
- מבוגר: מצפן.
- צעיר: מצפן? מה הוא עושה?
- מבוגר: הוא מראה לנו את הצפון. אתה רואה את המחט הקטנה ממתכת, היא תמיד מצביעה לכיוון צפון, לא משנה איפה אתה נמצא.
- צעיר: גם אם אני הולך לכאן?
- מבוגר: כן.
- צעיר: ולכאן?
- מבוגר: כן.
- צעיר: וככה? (נעמד על ידיו)
- מבוגר: גם ככה. תמיד, בכל מקום. המצפן מצביע לכיוון צפון!
- צעיר: אבל איך זה יכול להיות?!
- מבוגר: הקוטב הצפוני של כדור הארץ מושך את המחט הקטנה כמו מגנט.
- צעיר: מגנט?
- מבוגר: כדור הארץ הוא מגנט אחד גדול.
- צעיר: זה ממש קסם! זה כמו כוח בלתי נראה!
- מבוגר: יש ביקום כוחות רבים שאנחנו לא רואים.
- צעיר: איזה כוחות?!
- מבוגר: אתה מרגיש טוב? אתה רועד כולך.
- צעיר: אני מרגיש מצוין, תגיד לי איזה כוחות?
- מבוגר: אנחנו לא יודעים עדיין את כולם, אלה הסודות של היקום.

צעיר: הסודות של היקום?! (מביט סביבו בהתרגשות)

מבוגר: אלברט, אתה חיוור לגמרי, כולך מזיע

צעיר: הסודות של היקום... (מסתחרר ונופל)

מבוגר: אלברט!

(חושך)

-

תמונה ראשונה

1922. גרמניה. תחנת הרכבת בברלין.

(צלם ועיתונאי, ממתינים בקוצר רוח לבואו של אדם חשוב, אלברט איינשטיין בן

ה 43 נכנס מהכיוון השני, עם מזוודה וכינור)

ילד: (מחלק עיתונים) עיתון! עיתון! מי רוצה לקנות עיתון? (לאלברט)

אדוני, רוצה עיתון?

אלברט: מה חדש בגרמניה?

ילד: (מקריא) "א...לברט א...י...ש...ש... טיין... מגיע הערב לברלין

ל...הרצאה מיוחדת, על תורת היי... היי

אלברט: היחסות?

הילד: כן, על "תורת היחסות" (נותן לו את העיתון) אה... אתה...?

אלברט: ששש, אל תגלה, אני נהנה מהשקט כשלא מזהים אותי.

הילד: בטח... (פאזזה) אלברט איינשטיין!!! זה אלברט איינשטיין

מהעיתון!!! בואו לראות את המדען מפורסם!!!

(עוברת אורח, ועיתונאי רצים לעבר אלברט)

עיתונאי: מר איינשטיין! הגעת! ברוך שובך לברלין! איך היה המסע לאמריקה?

אלברט: המסע היה-

אישה: מר איינשטיין, אני מעריצה גדולה שלך, ...תסכים לחתום לי?

אלברט: אם את מבקשת-

- העיתונאי: מר איינשטיין, האם תוכל להסביר לנו במשפט אחד את "תורת היחסות"?
- (עובר אורח, מתקרב ומאזין)
- אלברט: במשפט אחד?! פיתחתי אותה במשך עשר שנים.
- העיתונאי: בכל זאת, תנסה...
- אלברט: טוב, כשאתה יושב בבית קפה עם אישה יפה במשך שעה שלמה, נדמה לך שחולפת דקה אחת, אבל אם תשב דקה אחת על מחבת רותחת, זה ירגיש לך כמו שעה שלמה.
- העיתונאי: את זה אפילו אני מסוגל להבין!
- (צוחקים)
- עובר האורח: אומרים שהעתקת את התיאוריה הזאת ממדען אחר.
- אלברט: אומרים גם שאני אחיו האבוד של צ'ארלי צ'פלין. (מחקה את צ'אפלין)
- (צוחקים)
- עובר האורח: אומרים גם שתורת היחסות שלך, היא תרמית! קשקוש שאי אפשר להוכיח!!
- אלברט: הערב אני מתכוון לשכנע את כל מי שחושב כך.
- עובר האורח: אף אחד לא מעוניין לשמוע פיזיקה יהודית!
- (פאזזה)
- עובר האורח: אלברט איינשטיין מבזה את גרמניה! מבזה אותנו! את המדע הגרמני! (לנער) למה אתה מוכר עיתונים עם התמונה שלו?!
- אתה לא יודע שהוא נגד הצבא הגרמני! הוא בוגד! (לוקח מהילד את העיתונים) יש לטהר את גרמניה!
- הילד: יש לטהר את גרמניה.
- עובר האורח: יש לטהר את גרמניה!
- הילד: יש לטהר את גרמניה!
- (עובר האורח והילד מקיפים את אלברט. היתר מביטים מהצד ולאט מצטרפים, לפתע, מאיה נכנסת בצעדים מהירים)

מאיה: אלברט! הנה אתה!

אלברט: מאיה...

מאיה: תסלחו לנו אבל אנחנו מאחרים, אחי אף פעם לא היה טוב בעמידה בזמנים... (מושכת אותו הצידה)

אלברט: מאיה... שמעת אותם?

מאיה: שמעתי. אתה חייב לעזוב את ברלין.

אלברט: הרגע הגעתי.

מאיה: אדולף היטלר כתב בעיתון שאתה מרגל נגד גרמניה, שצריך לאסור אותך.

אלברט: אף אחד לא מתייחס ברצינות למטורף הזה.

מאיה: ראית בעצמך שכן!

אלברט: מאיה, לא קראת? "מאות מדענים מכל אירופה הגיעו לכנס המדענים השנתי, לשמוע את ההרצאה של אלברט איינשטיין..."

מאיה: אתה לא יכול להרצות שם הערב! מישהו עלול לפגוע בך!

אלברט: באמצע ההרצאה?! זה בהחלט יכול לעורר את הקהל...

מאיה: אני רצינית! אלברט! קניתי לך כרטיס לרכבת הבאה לציריך! אתה חייב להסתלק מכאן.

אלברט: השתגעת? אני לא מתכוון לבטל את ההרצאה שלי.

מאיה: מה כל כך חשוב בהרצאה הזאת?!

אלברט: זאת ההזדמנות שלי להוכיח את התיאוריה שלי לכל מי שמפקפק בה!

מאיה: כבר הוכחת אותה! בכל העולם מדברים עליה!

אלברט: אבל כאן קוראים לי שקרן!
(צפירה של רכבת)

מאיה: זאת הרכבת לציריך, בבקשה אלברט... (נותנת לו את הכרטיס)

היא תקף יוצאת, אתה חייב להזדרז...

(אלברט חומק החוצה)

מאיה: אלברט!!! אלברט!!! חכה!!! (יוצאת אחריו בריצה)

תמונה שנייה

1894. גרמניה. תחנת הרכבת

(אלברט בן ה 15 רץ לתחנת הרכבת עם מצפן ביד, מאיה בת ה 13 רצה אחריו)

מאיה: אלברט!! אלברט!!! חכה!! בית הספר בכיוון השני!!

(אלברט נכנס, זורק את הילקוט)

אלברט: הנה היא! הרכבת הכי חדשה באירופה! והכי מהירה!

(מאיה נכנסת מתנשפת)

מאיה: אלברט בוא! אנחנו נאחר!

אלברט: אני רוצה לראות את הרכבת מאיזה.

מאיה: מה כל כך מעניין לראות רכבת מאיזה?!

(סאונד של רכבת מניעה)

אלברט: ששש! הרכבת יוצאת! (בודק במצפן) היא נוסעת לכיוון צפון מזרח!

מאיה: יופי, אפשר ללכת עכשיו?!

אלברט: תסתכלי על האישה בקרון!

מאיה: עם הכובע הירוק?

אלברט: כן.

מאיה: היא בטח נוסעת לפגוש את האהוב שלה! היא תרד בתחנה, הוא

יחכה לה עם זר פרחים, כמה רומנטי!

אלברט: אצלך כל דבר רומנטי. הנה ספסל, הנה מנורה, הם נפגשו ברחוב, כמה רומנטי.

מאיה: הה!

(צפירת רכבת)

אלברט: תראי, האישה סגרה את התריס!

מאיה: היא בטח רוצה לישון!

אלברט: היא לא תוכל לראות את הנוף מהחלון...

מאיה: אלברט, די! אנחנו שוב נאחר בגללך!

אלברט: (מתעלם) כשהיא תתעורר, הרכבת בטח תיסע במהירות קבועה, ואז האישה הזאת לא תדע, אם הרכבת עומדת או נוסעת!

מאיה: למה לא?!

אלברט: כי אם נוסעים במהירות קבועה, ואין שום קפיצות, אי אפשר לדעת!

מאיה: מה? העיקר שהאהוב שלה יחכה לה עם פרחים!

אלברט: כדור הארץ נע הרבה יותר מהר מהרכבת, ואנחנו בכלל לא מרגישים את זה!

מאיה: כן? זה מוזר!

אלברט: זה מדהים!

(תופס את מאיה ומסתובב אתה, פאולין חולפת לידם, לפתע אלברט נתקל בה)

פאולין: אלברט?!

אלברט: אמא?

פאולין: מאיה! מה אתם עושים פה? למה אתם לא בבית ספר?

אלברט: אה... אני... רק רציתי לראות את הרכבת החדשה.

פאולין: אלברט, השיעור שלך התחיל לפני עשר דקות, לא רק שאתה מאחר, אתה גם גורר אחריך את מאיה...

מאיה: הוא לא גרר אותי, נגררתי בכוחות עצמי!

פאולין: מאיה, תני לי לדבר עם אחיך.

אלברט: אני רק אומרת, שאלברט לא אשם.

פאולין: אלברט, הבטחת שתתנהג כמו שצריך, עכשיו, שאבא נסע לאיטליה, אתה הגבר בבית, אני צריכה לדעת שאני יכולה לסמוך עליך.

- אלברט: מצטער, לא שמתי לב לזמן.
- פאולין: אתה יודע מה המורים חושבים על האיחורים שלך, ומר לנארד במיוחד!
- אלברט: השיעורים שלו כל כך משעממים.
- פאולין: אבא שלך עובד מאוד קשה כדי שתוכל ללמוד בבית הספר הכי טוב בעיר, המעט שאתה יכול לעשות, זה להגיע לבית הספר בזמן!
- (אלברט מביט במצפן שלו, לוקח את הילקוט בחוסר חשק, ויוצא)

תמונה שלישית

- (בכיתה, מר לנארד, מצביע בסרגל על מילים בלוח, התלמידים מדקלמים את המילים אחריו)
- מר לנארד: "לאהוב את ארצנו זאת חובה"
- התלמידים: "Amor patriae nostra lex"
- מר לנארד: "המזל מעדיף את האמיצים"
- התלמידים: Audaces fortuna iuvat
- (אלברט נכנס, עומד בפתח)
- מר לנארד: הו שלום לך, מר איינשטיין הצעיר, החלטת לכבד אותנו בנוכחותך?
- אלברט: מצטער על האיחור, מר לנארד...
- מר לנארד: זאת הפעם השלישית שאתה מאחר, בפעם הבאה, לא אכניס אותך, זה ברור?
- אלברט: כן אדוני.
- מר לנארד: ש.ב.
- (אלברט מתיישב במקומו.)
- מר לנארד: מר אנטון מבריץ', קרא בבקשה מהלוח.

אנטון: *Amor patriae* " (לאהוב את ארצנו), *nostra*

"*lex* (זאת חובה) *Audaces fortuna* (המזל מעדיף) "*iuvat*"

(את האמיצים)

מר לנארד: יפה מאוד, מר מבריץ'. עכשיו, פתחו את המחברות והעתיקו את המילים!

(התלמידים מעתיקים את המילים, אלברט מבחין בקרן אור החודרת

מהחלון ומאירה את המחברת שלו, הוא "תופס" את קרני האור ביד,

מדמיין את קרן האור "נוסעת" מהשמש לכדור הארץ)

מר לנארד: אלברט איינשטיין!!!

(אלברט "מתעורר" בבת אחת)

מר לנארד: אפשר לדעת מדוע אתה חולם בזמן שכולם מעתיקים מהלוח?!

אלברט: סליחה אדוני... לא חלמתי, רק... חשבתי.

מר לנארד: חשבת?!

אלברט: מחשבה מוזרה, על השמש...

מר לנארד: על השמש!

אלברט: כן... איך קרן אור עושה את כל הדרך מהשמש אל כדור הארץ, מהר כל כך?

אנטון: אולי היא תפסה רכבת אקספרס?

(התלמידים צוחקים)

מר לנארד: שקט! (לאלברט) אנחנו לא בטיול שנתי, מר איינשטיין, וגם לא

על חוף הים, אז תפסיק לחשוב על השמש ושב.

אלברט: כן המורה...

מר לנארד: הלטינית היא שפת הנצרות! ועליכם לשלוט בה היטב! שימו לב

למסמר שבידי. במסמרים כאלה צלבו היהודים את ישו... ביום

צליבתו, השמש נעלמה, וחושך כיסה את השמיים, החשיכה

העל-טבעית, נמשכה שלוש שעות, והיא מכונה?

(אנטון מצביע)

מר לנארד: כן, מר מבריץ'?

אנטון: "ליקוי החמה של הצליבה."

מר לנארד: נכון מאוד. ועתה -

אלברט: (מצביע) מר לנארד?

מר לנארד: (נאנח, בחוסר סבלנות) כן... אלברט

אלברט: בזמן ליקוי חמה, הירח פשוט מסתיר את השמש, אבל מה יקרה אם השמש באמת תכבה?

מר לנארד: (בחוסר סבלנות) למה שהשמש תכבה!?

אלברט: אני מתכוון, תוך כמה זמן נבחין בכלל שהשמש כבתה?

אנטון: איינשטיין והשאלות שלו.

מר לנארד: איזה שאלה טיפשית?! אנחנו מיד נבחין שהשמש כבתה, כי מיד יהיה חושך! עכשיו, נחזור לברית החדשה-

אלברט: לא בטוח שזה נכון...

מר לנארד: סליחה!?

אלברט: לא בטוח שזה נכון שמיד יהיה חושך.

מר לנארד: מר איינשטיין-

אלברט: אני מתכוון, אם ניקח את המרחק שקרני האור צריכות לעבור, מהשמש עד כדור הארץ, מאה וחמישים מיליון קילומטר, ונחלק במהירות של קרני האור, שלוש מאות אלף קילומטר בשנייה, נקבל את הזמן שייקח להן להגיע לכאן. אם אני לא טועה... זה ... חמש מאות שניות... כלומר- שמונה דקות ו... עשרים שניות! רק אחרי שמונה דקות ועשרים שניות נבחין שהשמש כבתה, כי רק אז יהיה חושך בכדור הארץ!

(פאזזה, כולם מביטים המומים באלברט. צלצול בית הספר)

מר לנארד: לשיעור הבא, עליכם לדעת את המילים בעל פה.

התלמידים: כן מר לנארד! (קמים)

מר לנארד: (לאברט) אתה נשאר כאן.

אלברט: מה? למה?

מר לנארד: תעתיק את המילים מהלוח.

אלברט: כבר העתקתי!

מר לנארד: מאה פעמים!

אלברט: אצטרך להישאר כאן עד הערב!

מר לנארד: אז כדאי שתתחיל, מר איינשטיין. (יוצא)

(אלברט מתיישב ומוציא את המצפן שלו, הנדריק מבחין בכך)

הנדריק: מה זה מצפן?

אלברט: כן...

הנדריק: אף פעם לא הבנתי איך הוא עובד....

(לפתע אנטון חוטף את המצפן)

אנטון: מה יש לנו כאן?

הנדריק: מצפן!

אלברט: היי! תחזירו לי את זה!

אנטון: שב, תעתיק מהלוח, יש לך הרבה עבודה. בוא נבדוק איפה הצפון... הנה הוא!

צפון מזרח!

אלברט: למה אתה חייב להיות כזה מגעיל אנטון?

אנטון: אני מגעיל?! שמעת מה המורה סיפר? היהודים צלבו את ישו במסמרים! יהודים מלוכלכים כמוך!!

אלברט: אנטון, תחזיר לי את המצפן!

אנטון: תגיד איינשטיין, למה אתה כזה מוזר?!

אלברט: אני לא מוזר.

אנטון: (מחקה את אלברט) "מה יקרה אם השמש באמת תכבה?"

- הנדריק: (מחקה את אלברט) "אם ניקח את המרחק שקרני האור צריכות לעבור, מהשמש עד כדור הארץ"...
- אלברט: רק אמרתי שלפי החישוב, קרני השמש-
- אנטון: אף אחד לא מעוניין לשמוע את החישובים המוזרים שלך,
- איינשטיין! תגיד תודה שנותנים לך בכלל ללמוד פה.
- אלברט: תחזירו לי את המצפן! זאת מתנה מאבא שלי!
- אנטון: שמעת הנדריק, זאת מתנה מאבא שלו...(מוסר להנדריק)
- אלברט: הנדריק...
- אנטון: הנדריק לא חבר שלך, והוא לא מעוניין לשמוע את ניפוחי השכל שלך!
- אלברט: לפחות לי יש שכל! אתה חושב שלא רואים שאתה מעתיק מהנדריק במבחנים?
- אנטון: תגיד שלום למצפן שלך!! זה על מה שעשיתם לישו!! (שם המצפן על הרצפה ומתכונן לדרוך עליו)
- אלברט: תביא לי!
- אנטון: (תופס את אלברט) קדימה הנדריק! תרסק אותו! תראה לו באיזה צד אתה!!
- אלברט: לא!
- (הנדריק לא זז)
- אנטון: נו כבר! (מזיז את אלברט בכוח, מרים רגל לדרוך על המצפן.
- אלברט רץ, תופס המצפן ובורח)
- אנטון: חכה, חכה, איינשטיין!

תמונה רביעית

(ברחוב, פאולין ומר לנארד)

- מר לנארד: גברת איינשטיין! אני מצטער להגיד לך שאלברט נעלם מהכיתה באמצע העונש שלו.
- פאולין: הוא שוב נענש?
- מר לנארד: הוא מפריע בשיעור ומזלזל בכבודי! שואל שאלות מטורללות בכוונה, רק בשביל להביך אותי בפני כל הכיתה!
- פאולין: מר לאנרד, אלברט ילד טוב, הוא פשוט לפעמים נסחף אחרי הדמיון שלו...
- מר לנארד: נסחף אחרי הדמיון שלו?! הוא לא מקשיב בשיעור, לא עושה את המטלות שלו, ושום דבר בכיתה לא מעניין אותו.
- פאולין: אי אפשר להגיד ששום דבר לא מעניין אותו, אלברט ילד מאוד סקרן-
- מר לנארד: ילד כזה לא מתאים לבית ספר ברמה שלנו!
- פאולין: יש לו את הציונים הכי גבוהים בכיתה!
- מר לנארד: בפיזיקה וחשבון כן, אבל בלטינית הוא נכשל!
- פאולין: אנחנו משלמים הרבה כסף לבית הספר בשביל הלימודים שלו, אתה לא יכול-
- מר לנארד: אצלנו משמעת קודמת לכל! גברת איינשטיין! כדאי שתשתלטי על הילד שלך, אחרת הסבלנות שלי תיגמר! (הולך)

תמונה חמישית

(בית משפחת איינשטיין, אלברט מנגן בכינור)

- מאיה: (נכנסת) מה...?
- אלברט: שש!
- מאיה: (מביטה מעלה) אה...
- (אלברט מסיים לנגן)
- מאיה: גברת ליבוביץ', שוב לא מרגישה טוב?

- אלברט: הרופא אסר עליה לצאת מהמיטה.
- מאיה: זה יפה מצידך שאתה מנגן לה.
- אלברט: מוצארט עוזר לה לדמיין שהיא יותר בריאה.
- מאיה: לי הוא עוזר לדמיין שאני יותר... אריסטופרקטית.
- אלברט: אריסטוקרטית.
- מאיה: כן.
- (פאולין נכנסת)
- פאולין: אלברט! פגשתי עכשיו את מר לנארד, למה הלכת באמצע העונש שלך?
- אלברט: אני... לא הרגשתי טוב.
- פאולין: אתה ילד כל כך מוכשר, אלברט, אני לא מבינה, למה אתה מתעקש להרגיז את המורים שלך?
- אלברט: לא עשיתי כלום.
- פאולין: הוא אומר שאתה שואל שאלות בכוונה, בשביל להשפיל אותו מול כל הכיתה.
- אלברט: לא נכון! אני שואל בשביל לדעת, מתוך סקרנות.
- פאולין: לדעת מה?
- אלברט: כל מיני דברים... על האור, על השמש, על היקום...
- פאולין: לדעת דברים על השמש והיקום - לא יעזור לך לרכוש מקצוע!
- מאיה: אולי כן? אנחנו לא מכירים את כל המקצועות בעולם, אולי באפריקה יש מקצוע שנקרא "בלש היקום"!
- פאולין: מאיה! תערכי את השולחן, תכף מגיע אלינו אורח.
- מאיה: מי?
- פאולין: סטודנט לרפואה.
- מאיה: סטודנט לרפואה?!
- פאולין: הוא ילמד את אלברט לטינית.
- אלברט: מה?! אני לא רוצה שהוא ילמד אותי לטינית.

- מאיה: אני רוצה!
- פאולין: אלברט, אתה צריך לשפר את הציונים שלך בלטינית, ולהפסיק עם השאלות האלה!
- מאיה: אמא, את לא זוכרת מה קרה עם המורה הקודמת שבאה ללמד את אלברט?
- פאולין: אני מזהירה אותך אלברט, שלא תעשה לנו שוב בושות.
- מאיה: אני לא אשכח את הפרצוף שלה, כשאלברט הפך את השולחן באמצע השיעור!
- אלברט: היא לימדה אותי שעה שלמה את אותן חמש אותיות! (דפיקה בדלת)
- פאולין: ששש! תסדר את השיער שלך, שלא יקפוץ ככה. ותחליף גרביים, הן לא תואמים. (פאולין ניגשת אל הדלת, מקס נכנס)
- מקס: ערב טוב, גברת איינשטיין.
- פאולין: שלום, מר תלמוד, בבקשה...
- מאיה: ערב טוב!
- פאולין: תכיר זה אלברט.
- מקס: נעים מאוד אלברט (מושיט לאלברט יד, אלברט מתעלם, מקס נשאר נבוך, מאיה ממהרת ללחוץ לו את היד במקום אלברט)
- מאיה: נעים מאוד מר תלמוד, אני מאיה.
- מקס: את יכולה לקרוא לי מקס.
- מאיה: מקס, אמא אמרה שאתה סטודנט, אז בטח אתה עני ואין לך מה לאכול...
- פאולין: מאיה!!
- מקס: (צוחק) זה נכון, קשה למצוא עבודה בתור סטודנט... (מבחין במגדל קלפים גבוה שאלברט בנה) ואוו! איזה מגדל קלפים! כמה קומות יש פה?!

- מאיה: ארבע עשרה! אלברט אלוף במגדלי קלפים.
- מקס: זה לא פשוט לבנות דבר כזה... אני יכול לנסות?
(שתיקה)
- מאיה: אה... אלברט לא מרשה לאף אחד לגעת בקלפים שלו.
- מקס: אה.
- פאולין: אני בטוחה שהוא יסכים לתת לך רק לנסות, נכון אלברט?!
(פאזזה)
- אלברט: (נותן למקס שני קלפים) בזהירות.
- מקס: בסדר... (מניח את הקלפים על המגדל, נושם לרווחה) זה היה כיף! ומלחיץ! החכמה היא להניח את הקלפים בדיוק באמצע.
- מקס/אלברט: ככה המשקל מתחלק שווה בשווה.
(מביטים זה בזה, שתיקה)
- מאיה: מקס! אתה אוהב מוזיקה? אלברט מנגן בכינור ואני זמרת.
- פאולין: כן, אלברט אולי תנגן משהו למקס?
- מקס: זה בסדר, גברת איינשטיין, אנחנו נהנים לבנות מגדל מקלפים ולדבר על פיזיקה.
- פאולין: אלברט יכול לדבר על פיזיקה מהבוקר עד הערב.
- מקס: באמת?! אני בעצמי חובב פיזיקה!
- פאולין: מר תלמוד, רק אל תשכח, אנחנו משלמים לך בשביל ללמד אותנו לטינית, לא פיזיקה.
- מקס: כן גברתי.
- אלברט: (מתפרץ) למה אני לא יכול ללמוד מה שבאמת מעניין אותי?
- פאולין: אלברט!
- אלברט: אני רוצה להבין למה דברים בטבע עובדים כמו שהם עובדים!
לא לשנן מילים!

- פאולין: אתה צריך ללמוד מה שכולם לומדים!
(פאזזה)
- מאיה: אה, מקס, אתה לומד רפואה, נכון?
מקס: כן...
- מאיה: בזמן האחרון יש לי כאב נורא מוזר ברגל.
מקס: אני לא כל כך מתמחה ברגליים, יותר בריאות.
מאיה: (משתעלת) גם הריאות כואבות לי בזמן האחרון.
פאולין: מאיה, תעזבי את מקס בנחת, הוא בא בשביל אלברט.
מאיה: ומה אם יש לי דלקת פרקים?! מה אם אלה ימי האחרונים?!
פאולין: אז כדאי שתספיקי לאכול משהו, תעזרי לי להגיש לשולחן!
מאיה ופאולין יוצאות, שתיקה)
- מקס: אז אני מבין שאתה לא מתלהב מלטינית?
אלברט: לא ממש.
- מקס: מה אתה אומר שרק חצי מהשיעור נלמד לטינית, ובחצי השני נלמד מה שאתה תבחר? יש לי כאן במקרה ספר שאולי יעניין אותך... (מוציא ספר מהתיק)
אלברט: (קורא) "הפיזיקה של הטבע"..
מקס: בספריה המלכותית יש קומה שלמה של ספרים כאלה, על מדע.
אם אתה רוצה, אני יכול להביא לך משם עוד ספר בשבוע הבא.
אלברט: אני אשמח... כן, תודה!
מקס: אז עשינו עסק?
פאולין: (נכנסת) האוכל מוכן (מבחינה בספר) או, התחלתם ללמוד לטינית, כל הכבוד מקס.
מקס: אה-
אלברט: אה... מקס! אתה רעב? בתיאבון!

(יוצאים)

תמונה שישית

(בספריה המלכותית, מקס לומד, אלברט מתגנב לספרייה)

- מקס: אלברט?! מה אתה עושה פה?!
- אלברט: רציתי לראות את הספרייה שסיפרת לי עליה.
- מקס: איך נכנסת??
- אלברט: דרך הכניסה האחורית...
- מקס: אלברט! רק למרצים וסטודנטים מותר להיכנס.
- אלברט: אתה מתכוון להלשין עליי?!
- מקס: לא! אבל אם יתפסו אותך, יסלקו את שנינו!
- אלברט: לא יתפסו. (מביט סביבו) כל הספרים האלה על מדע?
- מקס: יש כאן ספרים על פיזיקה, חלל, חשמל, מגנטיות...
- אלברט: אפשר?
- מקס: קודם תסיים את הספר שנתתי לך.
- אלברט: סיימתי אותו כבר.
- מקס: סיימת לקרוא אותו?
- אלברט: קראתי כל הלילה, עם פנס מתחת לשמיכה.
- (פאזזה)
- מקס: אלברט, אמא שלך ביקשה ממני שאלמד אותך לטינית.
- אלברט: אמא שלי לא מבינה שאותי מעניינים דברים אחרים!
- מקס: ששש!

- אלברט: למשל, בספר הזה כתוב, שהאור נע במהירות אחת, במהירות הגבוהה ביותר שנמדדה אי פעם, אבל לא כתוב למה הוא נע כל כך מהר?
- מקס: זאת באמת שאלה טובה... אבל אתה לא יכול להישאר.
- אלברט: אף אחד לא שם לב שנכנסתי, בבקשה!
- מקס: אתה באמת ילד סקרן, מה?
- אלברט: בטח יש כאן עוד ספרים על האור...
- מקס: נמצא לך אחד ואז אתה הולך.
- אלברט: טוב.
- מקס: בוא נראה... (מחפש, שולף ספר) אולי הספר הזה ייתן לך תשובות... (זורק לאלברט את הספר, אלברט תופס)
- אלברט: הייתה לי עכשיו מחשבה מוזרה.
- מקס: איזו מחשבה?
- אלברט: תפוס את הספר! (מוסר לו)
- מקס: (תופס) תיזהר!
- אלברט: עכשיו, אמסור לך שוב, באותה עוצמה, רק שהפעם אעשה את זה תוך כדי ריצה!
- מקס: מה?! לא, לא... אסור לרוץ בספרייה!
- אלברט: אנחנו עושים ניסוי בפיזיקה!
- מקס: אני לא מבין לאן זה מוביל...
- אלברט: תפוס! (מוסר את הספר למקס) מתי המהירות של הספר הייתה גדולה יותר? כשזרקתי אותו בעמידה? או כשזרקתי אותו תוך כדי ריצה?
- מקס: כשזרקת תוך כדי ריצה...
- אלברט: למה?!

- מקס: כי המהירות של הספר הייתה, מהירות הזריקה ועוד מהירות הריצה שלך.
- אלברט: בדיוק! ומה אם נעשה את אותו הניסוי רק עם אור?
- מקס: למה אתה מתכוון?
- אלברט: נגיד שאני קטר של רכבת שעומדת בתחנה, והפנס שלי דולק.
- מקס: בסדר...
- אלברט: עכשיו הרכבת נוסעת, במהירות. מתי המהירות של האור גדולה יותר, כשהרכבת נוסעת? או כשהרכבת עומדת?
- מקס: כשהרכבת נוסעת!
- אלברט: אז זהו שלא!! בספר הזה כתוב שהאור נע במהירות אחת, במהירות הכי גבוהה בעולם, אין מהירות גבוהה ממנה! אם כך, מהירות האור כשהרכבת עומדת זזה, למהירות האור כשהרכבת נוסעת. זה הפוך מחוקי הפיזיקה, איך זה יכול להיות??
- מקס: שאלה מעניינת מאוד, אלברט! האמת, אין לי מושג!
- אלברט: (מחייך) אמרתי לך שזאת מחשבה מוזרה!
- מקס: אולי תכתוב על זה מאמר?
- אלברט: מאמר?!
- מקס: כן! נשלח אותו לאוניברסיטה של ציריך!
- אלברט: לאוניברסיטה?!
- מקס: זאת האוניברסיטה הכי טובה באירופה! אולי עלית פה על משהו!
- אלברט: זאת סתם מחשבה מוזרה, הם בטח יגידו שזה טיפשי.
- מקס: תכתוב! מה יש לך להפסיד?
- אלברט: בסדר... (כותב, מוזיקה, כעבור כמה רגעים, אלברט מביט במאמר שלו בגאווה) סיימת!
- מקס: (קורא) מעניין מאוד, אלברט, אשלח את זה מחר בבוקר!

אלברט: אני יכול לקחת עוד ספרים?
 מקס: מתי תספיק לקרוא את כולם?
 אלברט: אני אספיק, ראית! אני מהיר!
 (אלברט לוקח את הספרים ויוצא בריצה)

תמונה שביעית

(ברחוב, מחוץ לספרייה)
 מאיה: אלברט!
 אלברט: מאיה, מה את עושה פה?
 מאיה: אמא מחפשת אותך, היא רוצה לספר לנו משהו...
 אלברט: מה?
 מאיה: לא יודעת, אבל זה נשמע חשוב. בוא.
 (אנטון והנדריק, אוכלים נקניקיות, נתקלים בהם)
 אנטון: היי איינשטיין! לא ידענו שיש לך חברה!
 מאיה: איכס... אני אחותו!
 הנדריק: את אחות של אלברט?!
 מאיה: כן... מאיה.
 הנדריק: את בכלל לא דומה לו, את הרבה יותר...
 מאיה: יפה?
 (הנדריק צוחק, אנטון משתיק אותו)
 אנטון: אח שלך חושב שהוא חכם גדול.
 מאיה: הוא באמת חכם גדול.
 אלברט: בואי, מאיה, אנחנו צריכים ללכת.
 אנטון: רגע, מה זה? (חוטף לאלברט את הספרים) "הספרייה
 המלכותית..." איך השגת את הספרים האלה?

אלברט: תתעסק בעניינים שלך אנטון.

אנטון: איך בכלל נכנסת לספרייה?

אלברט: לא עניינך!

אנטון: גנבת אותם?

אלברט: נראה לך?!

אנטון: אז איך השגת אותם? כן, גנבת! (תופס את אלברט) גנב! גנב!

אלברט: עזוב אותי!

הנדריק: אנטון -

אנטון: תהיה בשקט, הנדריק!

הנדריק: אבל-

אנטון: הילד הזה גנב מהספרייה המלכותית!

מאיה: עזוב אותו!

אנטון: תפסתי גנב!!

אלברט: אני לא גנב!!

אנטון: גנבת ספרים מהספרייה המלכותית!!

הנדריק: אנטון, מספיק.

אנטון: הנדריק אל תתערב!

אלברט: עזוב אותי!!

מאיה: אל תיגע באח שלי!! (דורכת לאנטון בחוזקה על הרגל)

אנטון: איי!

אלברט: מאיה! רוצי! (מאיה ואלברט בורחים בריצה)

אנטון: איינשטיין, זה הסוף שלך!! בוא כבר הנדריק!

(אנטון והנדריק רצים אחריהם)

תמונה שמינית

(ליד פסי הרכבת, אלברט ומאיה מתנשפים, מאיה נראית מבוהלת)

אלברט: הם לא ימצאו אותנו כאן.
מאיה: למה גנבת את הספרים האלה בכלל!?!
אלברט: לא גנבתי, מקס נתן לי אותם.
מאיה: מקס?!
אלברט: כן, פגשתי אותו בספרייה.
מאיה: אז למה ברחנו?!
אלברט: אם היו מגלים שמקס נתן לי ספרים מהספרייה המלכותית, הוא היה מסתבך.
מאיה: אבל עכשיו אתה הסתבכת!
אלברט: אחביא כאן את הספרים... אף אחד לא ימצא אותם. (מחביא את הספרים בצד הדרך) אחזור לקחת אותם מחר בבוקר.
מאיה: אלברט, איפה אנחנו? ממש התרחקנו...
אלברט: בואי. אני רוצה להראות לך משהו.
מאיה: מה?
אלברט: (מושך אותה אל פסי הרכבת) תסתכלי למעלה!
מאיה: זה מסוכן, יכולה להגיע רכבת...
אלברט: תראי כמה כוכבים יש מעלינו!
מאיה: ואוו! כמו שמיכה של כוכבים!
אלברט: חלק מהכוכבים האלה כבר בכלל לא קיימים, אנחנו רואים רק את האור שלהם מלפני מיליוני שנים...
מאיה: באמת?
אלברט: לפעמים אני מדמיין שאני נוסע בחלל-
מאיה: נוסע בחלל!?!

אלברט: היקום כל כך גדול, מאיה! אנחנו לא יודעים עליו אפילו חצי דבר!

תארי לך שיום אחד נוכל להגיע לשם!

מאיה: (צוחקת) איך? נעוף כמו ציפורים...

אלברט: מה? גם את חושבת שאני מוזר?

מאיה: לא, אני חושבת שיש לך דמיון משוגע.

אלברט: אני אוהב לדמיין דברים כאלה.

מאיה: אני מדמיינת לפעמים שאני נוסעת לארץ אחרת, ופוגשת אנשים חדשים, ולומדת שפות חדשות...

(צפירה של רכבת, אלברט מתרחק מפסי הרכבת)

אלברט: זוזי, מאיה, הרכבת מגיעה.

מאיה: הרגל שלי נתקעה בפסים!

אלברט: מה?! תמשכי אותה! מהר!

מאיה: אני לא מצליחה!

(צפירה של רכבת)

מאיה: הנעל שלי נתפסה במשהו! אלברט!

(אור רכבת חזק מאיר עליהם, נראה שהרכבת עומדת לפגוע בהם עוד רגע, אלברט מתכופף ופותח את שרוכי הנעל של מאיה, ברגע האחרון מושך אותה אל מחוץ לפסים, הם נופלים על הקרקע מבוהלים, והרכבת חולפת במהרה)

תמונה תשיעית

(1922, ברלין, כניסה לאולם הכנסים, גשם, אלברט המבוגר מגיע בהליכה מהירה, מכסה את

ראשו במעיל, ניגש לאיש העומד בפתח)

אלברט: ערב טוב.

המדריק: שם?

אלברט: אלברט איינשטיין,

הנדריק: אלברט!

אלברט: הנדריק הרץ?

הנדריק: פרופסור הרץ.

אלברט: פרופסור!?

הנדריק: קראתי את המאמר שלך על האור, אלברט, הוא היה מרתק.

אלברט: תודה.

הנדריק: איך שהוכחת שהאור מורכב מחלקיקים ולא רק מגלים!

אלברט: תודה רבה, הנדריק, מה שלומך?

הנדריק: מצוין! אני בין המארגנים של כנס המדענים השנה.

אלברט: כל הכבוד לך! טוב, נתראה בפנים, אני צריך להתכונן להרצאה שלי.

הנדריק: אה... חכה רגע, לא עדכנו אותך?

אלברט: במה?

הנדריק: אלברט, אני מצטער, אבל נעשו שינויים בתוכנית, ההרצאה שלך בוטלה.

אלברט: בוטלה!?

הנדריק: הוחלפה בהרצאה אחרת, יותר... הולמת, מתאימה לאירוע.

אלברט: זה כנס המדענים, בכל העולם מתעניינים בתורת היחסות שלי,

וכאן היא לא הולמת?

הנדריק: תורת היחסות שלך היא לא מדע מדויק, אלברט, בפיזיקה לא יכול להיות שיתקבלו שתי תשובות שונות לאותה השאלה, אין בזה הגיון.

אלברט: ההיגיון יוביל אותך מנקודה א' לנקודה ב', וזהו. הדמיון לעומת זאת יוביל אותך לכל מקום!

הנדריק: זאת בדיוק הבעיה, אלברט, התיאוריה שלך מבוססת על דמיון, לא על עובדות.

- אלברט: התיאוריה שלי משנה את כל מה שחשבנו על פיזיקה עד היום!
- הנדריק: ואתה יודע את זה! תן לי להיכנס, בבקשה!
- אלברט: מצטער, קיבלתי הוראות מסגן ראש העיר, מר מבריץ'.
- אלברט: אנטון מבריץ'?
- הנדריק: הוא חושב שהתיאוריה שלך היא עלבון למדע הגרמני.
- אלברט: ומה אתה חושב?
- הנדריק: זה לא משנה מה אני חושב.
- אלברט: זה משנה ועוד איך! (פאזזה, לפתע אלברט מבחין בכרזה עם צלב קרס, מקריא)
"החרימו את תורת היחסות של אלברט איינשטיין, יש לטהר את המדע הגרמני מפיזיקה יהודית".
(פאזזה)
- אלברט: זה מה שאתה חושב על התיאוריה שלי, שהיא "פיזיקה יהודית"?
- הנדריק: אף פעם לא שינה לי אם אתה יהודי או נוצרי.
- אלברט: אז למה אתה משתף עם זה פעולה?!
- הנדריק: אני... לא... יכול להכניס אותך, אני אשלם על זה מחיר, זה מסוכן.
- אלברט: העולם מסוכן, הנדריק, לא בגלל אלה שעושים רע, אלא בגלל אלה שמביטים מהצד ולא עושים דבר!

תמונה עשירית

- (בית משפחת איינשטיין, פאולין, מאיה חבולה ללא נעל, אלברט מלזכך)
- פאולין: אתמול ברחת באמצע העונש שלך, היום התגנבת לספרייה המלכותית, ועכשיו מאיה כמעט נהרגה בגללך על פסי הרכבת!
- אלברט: אני מצטער.
- פאולין: לא מספיק שאבא שלכם איננו, והצרות שיש לנו עם העסק-
- אלברט: אמרתי שאני מצטער.

- מאיה: איזה צרות, אמא?
- (שתיקה)
- פאולין: כבר הרבה זמן אבא לא מצליח למכור גנרטורים, בגלל זה הוא נסע לאיטליה, להקים שם את העסק מחדש. על זה רציתי לדבר אתכם... אנחנו עוברים לאיטליה.
- מאיה: עוברים לאיטליה?!
- פאולין: אין לנו ברירה.
- אלברט: מתי?!
- פאולין: בהקדם האפשרי.
- מאיה: יש!
- אלברט: אני לא יודע מילה באיטלקית, איך אסתדר שם בבית הספר?
- פאולין: אתה תלמד, זה ייקח קצת זמן, ובינתיים תוכל לעזור לאבא במפעל החדש. ככה לפחות יהיה לך מקצוע.
- אלברט: אני לא רוצה להיות מהנדס חשמל.
- פאולין: פעם היית מבלה שעות במפעל של אבא, עכשיו גם זה לא מעניין אותך?!
- אלברט: אני רוצה להבין איך חשמל עובד, לא לבנות מכונות.
- פאולין: וממה בדיוק תתפרנס? חשבת על זה?!
- אלברט: אני לא רוצה לחבר חוטים כל היום!
- פאולין: אני לא מוכנה שתסתובב כמו תמהוני ברחוב ותדמיין רכבות!
- (שתיקה)
- אלברט: (בשקט) אני לא תימהוני.
- פאולין: אלברט, לא התכוונתי... אני פשוט דואגת לך.
- אלברט: את לא צריכה לדאוג לי, אני בן חמש עשרה!
- פאולין: אני יודעת, אבל יש לך כישרון להסתבר, בגלל כל השטויות האלה שיש לך בראש.

- אלברט: אלה לא שטויות! זה נקרא פיזיקה!
- פאולין: בסדר, פיזיקה... העיקר שתפסיק כבר עם זה.
- אלברט: את יודעת מה? אתן יכולות לנסוע, אבל אני נשאר כאן.
- פאולין: על מה אתה מדבר?
- מאיה: מה פתאום?!
- אלברט: אני לא נוסע לאיטליה.
- פאולין: אתה לא יכול להישאר כאן לבד.
- אלברט: מקס ידאג לי.
- פאולין: מקס?!
- אלברט: הוא חושב שיש לי רעיונות טובים, שאני מוכשר ושאני צריך להמשיך לשאול שאלות!
- פאולין: אתה צריך להיות עם המשפחה שלך.
- מאיה: בדיוק.
- אלברט: אני רוצה להיות עם מקס! הוא היחיד שמבין אותי!
- מאיה: אלברט...
- אלברט: ככה אוכל לסיים את התיכון ולקבל המלצה לאוניברסיטה! אמרת שאני ילד גדול, נכון? שאני צריך לחשוב על העתיד שלי. אז הנה. אני רוצה ללמוד פיזיקה באוניברסיטה של ציריך!
- (שתיקה)
- אלברט: אני מבטיח שלא אתקרב יותר אל פסי הרכבת, ולא לספרייה המלכותית!
- פאולין: איפה תגור?!
- אלברט: גברת ליבוביץ, יש אצלה חדר פנוי.
- פאולין: היא בת שמונים!
- אלברט: היא אוהבת לשמוע אותי מנגן, והיא מכינה אוכל טעים.
- מאיה: אני לא רוצה שניפרד, אלברט!

אלברט: זה רק עד שאסיים את התיכון, מאיה.
מאיה: זה הרבה זמן!
אלברט: אכתוב כל שבוע, כל שלושה ימים!
פאולין: אתה בקושי מסתדר בבית הספר.
אלברט: אמא, תסמכי עליי פעם אחת! אני מבטיח שלא אסתבך בצרות! יום אחד את תהי גאה בי! את תראי!
(מעבר - פאולין ומאיה נפרדות מאלברט בתחנת הרכבת ויוצאות,
אלברט מביט אחריהן)

תמונה אחת עשרה

(בתחנת הרכבת, אלברט מביט במצפן, מקס נכנס במהירות עם מזוודה ביד)

מקס: אלברט!!
אלברט: מקס!
מקס: יש לי הפתעה בשבילך.
אלברט: מה?!
מקס: תראה, (נותן לאלברט מעטפה) הגיע מכתב מהאוניברסיטה של ציריך!
אלברט: מה הם כתבו??
מקס: הם אהבו את המאמר שלך, פרסמו אותו בעיתון! אפילו שלחו לך תשלום!
אלברט: (מוציא מהמעטפה שטרות כסף) אני לא מאמין!
מקס: אמרתי לך שאין לך מה להפסיד!
אלברט: זה יותר כסף מדמי הכיס שאני קיבלתי כל החיים!
מקס: אתה יכול ללכת סוף סוף להסתפר.
אלברט: מה לא בסדר בשיער שלי?!
מקס: אני צוחק. עם הכסף הזה, כשתסיים את התיכון, תוכל להירשם לאוניברסיטה של ציריך! תבטיח לי שתעשה את זה!

- אלברט: אני מבטיח. אמא שלי לא תאמין כמה כסף הרווחתי!
- מקס: היא תהיה גאה בך מאוד, אלברט.
- אלברט: בוא נלך לספרייה ונעשה עוד ניסוי! נכתוב עוד מאמר! קדימה!
- מקס: רגע, רגע, לאן אתה רץ? תכף מתחיל השיעור שלך.
- אלברט: מעבדה עם מר לנארד, השיעור הכי משעמם בעולם!
- מקס: השיעור שאתה צריך להיות בו עוד רגע!
- אלברט: יש עוד עשר דקות! בבקשה!
- מקס: לא, אלברט, אתה תאחר לשיעור.
- אלברט: נסע בכרכרה!
- מקס: עד שנמצא כרכרה, תעבור שעה!
- אלברט: תאר לך שבעתיד נוכל לשלוח טלסקופ ענק לחלל שיראה לנו איפה יש כרכרה?
- מקס: עוד מעט תגיד לי שהטלסקופ הזה גם יראה לנו איפה יורד גשם?
- אלברט: ככה לפחות לא נרטב.
- מקס: (צוחק) איזה רעיונות יש לך, אלברט.
- אלברט: אז הולכים?
- מקס: לא, הבטחתי לאמא שלך שלא תסתבר! ניפגש בעוד שבועיים ואז נעשה ניסוי חדש.
- אלברט: בעוד שבועיים?!
- מקס: אני נוסע לבקר את ההורים שלי.
- אלברט: אה...
- מקס: אני כבר סקרן לדעת מה תמציא עד שאחזור!

מעבר מכתב מאיה ברכבת

מאיה: "אלברט היקר, הנסיעה לאיטליה הייתה פשוט חוויה! הרכבת נסעה כל כך מהר, והנופים היו מרהיבים! היית משתגע מרוב התלהבות! אתה זוכר את האישה עם הכובע הירוק? אני חושבת שראיתי אותה עם האהוב שלה, כמה רומנטי! תכתוב לי מה שלומך? אני מתגעגעת, מאיה."

תמונה שתיים עשרה

(במעבדה בבית הספר, אלברט, אנטון, הנדריק ומר לנארד)

אנטון: (לאלברט) שמעתי שאבא שלך נשאר בלי כסף, ועבר לאיטליה, להפסיד גם שם כסף.

מר לנארד: אנטון מבריק!!

אנטון: סליחה המורה.

מר לנארד: אתם מתבקשים לעשות את הניסוי שלב אחר שלב, בדיוק לפי ההוראות. יש לכם

חצי שעה לסיים את הניסוי, התחילו עכשיו. (יוצא)

הנדריק: (מקריא) "שלב ראשון: יש להאיר על המראה ולמדוד את זווית הפגיעה"...

אנטון: (מאיר על המראה ומודד) שלוש מעלות.

אלברט: בשביל מה לעשות ניסוי, אם התוצאות שלו ידועות מראש?

אנטון: כי זה מה שאמרו לנו לעשות.

אלברט: ניסוי אמור לגלות לנו משהו שאנחנו לא יודעים.

אנטון: אתה מפריע!

אלברט: אני רק אומר שהניסוי הזה משעמם.

אנטון: ואני אומר שתשתוק!

הנדריק: "שלב שני: יש למדוד את זווית ההחזרה"

אנטון: בוא נראה... (מודד)

אנטון/אלברט: שלושים מעלות

אלברט: כמה מפתיע.

אנטון: אתה מוכן לסתום!?

(אלברט קם, לוקח את הפנס)

אנטון: מה אתה עושה?! אנחנו צריכים את זה!

אלברט: (מתעלם) הנדריק, רוצה לעשות ניסוי אחר? שאולי יגלה לנו משהו חדש?

אנטון: לא! אנחנו צריכים לעשות בדיוק מה שכולם עושים!

אלברט: שאלתי את הנדריק!

הנדריק: אני...

אנטון: הוא לא רוצה! עכשיו תפסיק להפריע! יש לנו רק חצי שעה!

(לוקח בחזרה את הפנס ונותן להנדריק)

אנטון: קדימה הנדריק, תמשיך...

הנדריק: אני... רוצה לראות את הניסוי של אלברט.

אנטון: אתה.. מה?! אתה משתף פעולה עם המשוגע הזה?!

הנדריק: זה יותר מעניין... (נותן לאלברט את הפנס)

אנטון: כדאי לך לחשוב טוב טוב, של מי אתה חבר, או שיחשבו שאתה מוזר כמוהו!

הנדריק: זה לא אכפת לי.

אנטון: הנדריק, תחזור הנה או שזה הסוף שלך!

הנדריק: תפסיק להגיד לי כל הזמן מה לעשות!

(פאוזה)

אנטון: חכה שמר לנארד ישמע על זה! (יוצא)

(אלברט מביט מופתע בהנדריק, הנדריק צוחק בהקלה)

אלברט: אתה יודע מה הדבר הכי גרוע בבית הספר?

הנדריק: הריח בשירותים?

אלברט: (צוחק) גם.

הנדריק: אני יודע, שאין בנות! אם היו לומדות אתנו בנות, לפחות היה לנו
על מי לחלום בשיעור...

אלברט: הדבר הכי גרוע זה, שאומרים לנו כל הזמן איך לחשוב ועל מה
לחשוב, לדוגמא הניסוי הזה! בשביל מה למדוד כל כך הרבה?!
הנדריק: איך אפשר לעשות ניסוי בלי למדוד?
אלברט: ניסוי במחשבה!
הנדריק: במחשבה?
אלברט: (מכוון את הפנס) תדמיין שאנחנו נוסעים ברכבת, בלילה,
בחושך, ומאירים על קצה הקרון בפנס! האור שיוצא מהפנס,
פוגע בקצה הקרון וחוזר אלינו בחזרה, ככה אנחנו רואים אותו,
נכון?
הנדריק: נכון...
אלברט: אבל נגיד שהרכבת תתחיל לנסוע מהר יותר ויותר, עד שהיא
תגיע למהירות האור.
הנדריק: רכבת במהירות האור?!
אלברט: זה לא באמת יכול לקרות, רק נגיד, בשביל הניסוי!
הנדריק: בסדר...
אלברט: האם האור של הפנס עדיין יפגע בקצה הקרון, או שהוא אף
פעם לא ישיג אותו? והקרון יעלם בחשכה?
הנדריק: אלברט! זה גאוני!
אלברט: אבל איך זה יכול להיות?!
(אלברט קופץ בהתלהבות, מעיף בטעות את המבחנה
מהשולחן, עשן מתחיל להתפשט במעבדה)
אלברט: אוי לא!
הנדריק: מה עשית?!

אלברט: הנדריק, תפתח את החלון!
 (מר לנארד ואנטון נכנסים)
 אנטון: אמרתי לך!
 מר לנארד: מה זה? מה קורה פה?!
 אלברט: הכול בסדר, מר לנארד, אני מכבה את זה! (אלברט מנסה
 לכבות את העשן עם מפת השולחן)
 מר לנארד: אל תיגע בזה!
 (אלברט מושך את המפה ומפיל מבחנות ובקבוקים, קול שבר גדול
 נשמע)

תמונה שלוש עשרה

(במעבדה, מר לנארד, אלברט והנדריק. אנטון מאזין מבחוץ)
 מר לנארד: מר הנדריק הרץ! התעלמת מההוראות שלי וגרמת לנזק
 במעבדה! אתה מקבל נזיפה, שזה לא יקרה שוב!
 הנדריק: כן אדוני.
 מר לנארד: באשר אליך מר איינשטיין, לאחר התייעצות עם יתר המורים,
 הוחלט שלא תוכל להמשיך ללמוד בבית הספר.
 אלברט: מה?!
 מר לנארד: גרמת נזק של מאות מרקים!
 אלברט: אשלם על הכול, אשיג את הכסף, בבקשה אדוני...
 מר לנארד: המורים לא מעוניינים ללמד אותך יותר!
 אלברט: זה לא יקרה שוב! אני מבטיח! לא אתקרב יותר למעבדה!
 מר לנארד: המעבדה זה לא העניין.
 אלברט: אז מה העניין?

מר לנארד: אתה חסר משמעת!! עצלן וחוצפן! והכי גרוע, שואל שאלות שמוציאות אותנו מהדעת!!!

אלברט: אתם מסלקים אותי כי אני שואל שאלות?

מר לנארד: הנוכחות שלך פוגעת בכבוד המורים!

אלברט: מר לנארד, בבקשה, מה יגידו ההורים שלי?

מר לנארד: אני מצטער, ההחלטה היא סופית. (להנדריק) מר הרץ, חזור בבקשה לכיתה.

(הנדריק ומר לנארד יוצאים, אנטון נכנס)

אנטון: אבא שלי מההתחלה אמר שלא צריך לתת ליהודים ללמוד בבית ספר שלנו, רק נזק אתם עושים.

אלברט: אני בטוח שיש לאבא שלך עוד הרבה פניני חוכמה כאלה.

אנטון: אתה חושב שאתה יותר חכם מכולם? אז בוא אני אגיד לך משהו, אף אחד לא סובל אותך איינשטיין, אפילו אמא שלך, נטשה אותך!

(דבריו של אנטון פוגעים באלברט כמו חץ בלב, והוא מתנפל עליו, אנטון מכה אותו, אלברט נופל על הרצפה, אנטון יוצא.)

אלברט: (מוציא את המצפן) המצפן שלי, הוא שבור לגמרי!

(מעבר- אלברט משוטט ברחוב ללא מטרה, מצטנף מקור. עוברי אורח חולפים על פניו).

מעבר מכתב

מאיה: "אלברט היקר, הגענו לבית החדש באיטליה. האנשים פה שמחים, פתוחים ויפים... הרבה יותר מהגרמנים. אולי זה בגלל

מזג האוויר. למה אתה לא עונה למכתבים? עבר הרבה זמן מאז

ששמענו ממך. תכתוב לי. מתגעגעת מאיה."

תמונה ארבע עשרה

(בתחנת הרכבת, אלברט ומקס חולפים זה על פני זה. אלברט עם מזוודה וכינור)

- מקס: אלברט?!... אלברט?! מה זה? לאן אתה נוסע?
- אלברט: לאיטליה.
- מקס: מתי אתה חוזר?
- אלברט: לא יודע... (הולך)
- מקס: רגע, מה?
- (רודף אחריו, ועוצר אותו)
- מקס: אלברט, הכול בסדר?
- אלברט: סילקו אותי מבית הספר.
- מקס: סילקו אותך?!
- אלברט: תודה בכל מקרה על הכל, מקס.
- מקס: רגע, אלברט! אתה תמצא בית ספר אחר-
- אלברט: אני לא רוצה ללמוד יותר בשום בית ספר!
- מקס: עם הכסף שקיבלת, אתה יכול לנסוע לשווייץ, יש שם בית ספר מצוין, שיתאים לך מאוד, ליד ציריך-
- אלברט: העיפו אותי פעם אחת, זה מספיק!
- מקס: זה מה שאתה רוצה? להפסיק ללמוד?
- אלברט: איזה ברירה יש לי?! אני כישלון...
- מקס: אתה לא כישלון אלברט! יש לך שאלות שאף אחד לא חושב עליהן.
- אלברט: הן רק מסבכות אותי!

מקס: אלברט, אסור לך לוותר! יום אחד אתה תמצא תשובות לכל השאלות שלך.

אלברט: לא, לא, אני הפסקתי לשאול שאלות.

מקס: אלברט, אתה ילד מיוחד-

אלברט: אני לא רוצה להיות מיוחד!

מקס: זה לא דבר רע.

אלברט: זה רע מאוד, אם אף אחד לא מבין אותך! מקס, נמאס לי להרגיש כל הזמן...

שונה. (מביט במצפן השבור)

מקס: גם כשהמצפן שבור לחלוטין, הוא עדיין מראה את הצפון... הוא

לא איבד את הכיוון שלו, תראה... (שתיקה) אתה כמו המצפן

הזה אלברט, נמשך כמו מגנט, לגלות את סודות היקום. אתה

רק צריך למצוא את הדרך הנכונה בשבילך... ואתה תמצא, אני

מבטיח לך.

(אלברט לוקח את המזוודה והכינור ויוצא, מקס מביט אחריו)

מכתב שלישי ממאיה:

מאיה: "אלברט היקר, אני מבינה שאתה כל כך עסוק בלימודים שאין לך

אפילו זמן לכתוב, אבל אמא משתגעת מרוב דאגה. וגם אני! לא

קיבלנו ממך שום מכתב מאז שעזבנו את גרמניה! תכתוב לי

בבקשה! מאיה.

תמונה חמש עשרה

(1895 איטליה, מחוץ לבית משפחת איינשטיין, אלברט עם מזוודה, וכינור, משתהה ליד הדלת.

לפתע מאיה מופיעה)

מאיה: אלברט?! (מחבקת אותו) מה אתה עושה פה?! אמא! בואי תראי מי פה!!!

אלברט: מאיה...

מאיה: אמא!! צאי החוצה!!

אלברט: חכי רגע...

פאולין: אלברט!! איזו הפתעה!! (מחבקת אותו) ילד שלי!! נתנו לכם חופשה מבית הספר?

מאיה: אמרתי לך אמא! אלברט לא כתב, כי הוא תכנן להפתיע אותנו!!

פאולין: אני כל כך מאושרת! הדאגת אותנו.

מאיה: כמה זמן תישאר אתנו?

פאולין: לפחות שבוע אני מקווה, עד חג המולד.

אלברט: אפילו יותר.

מאיה: יותר משבוע?! יש!

פאולין: אדאג שתחזור לגרמניה עם קצת יותר בשר על העצמות, רזית!

אלברט: (בשקט) אני לא חוזר לגרמניה.

פאולין: מה?

אלברט: אמרתי שאני לא חוזר לגרמניה.

פאולין: רגע, רגע, אלברט... מה קרה?

אלברט: עזבתי את בית הספר.

פאולין: מה זאת אומרת עזבת?

אלברט: העזיבו אותי.

פאולין: לא הייתי צריכה להשאיר אותך לבד.

אלברט: אלך לעבוד במפעל של אבא, אהיה מהנדס חשמל, כמו שרצית.

פאולין: המפעל במצב לא טוב.

אלברט: אני יכול לעזור (מוציא את המעטפה עם הכסף)

פאולין: מי נתן לך הכסף הזה?

אלברט: הרווחתי אותו... תמורת עבודה שעשיתי.

פאולין: עבודה? איזו עבודה? יש כאן המון כסף!

אלברט: אני רוצה שתיקחו אותו בשביל המפעל. אני לא צריך אותו יותר. בואו, ניכנס .

(אלברט יוצא, מאיה קוראת את המכתב שבמעטפה)

מאיה: אמא, חכי רגע.

פאולין: מה?

מאיה: משהו לא בסדר עם אלברט.

פאולין: למה את מתכוונת?

מאיה: זה מוזר שהוא רוצה פתאום לעבוד במפעל של אבא. תקראי-

פאולין: (קוראת) "מר אלברט איינשטיין היקר, המאמר שלך עורר בנו

סקרנות גדולה. נדהמנו לגלות שאתה רק בן 15, אנחנו צופים לך

עתיד מזהיר בתחום הפיזיקה, קבל תשלום זה עבור המאמר.

בברכה, סגל המרצים של אוניברסיטת ציריך."

(מעבר- אלברט המבוגר ואלברט הצעיר, חולפים משני צדדיה

של פאולין, פאולין מביטה בהם)

תמונה שש עשרה

(1922 ברלין, מחוץ לאולם הכנסים.)

הנדריק: אלברט אתה לא יכול לחסום את הכניסה.

אלברט: אני לא זז עד שתיתן לי להיכנס.

הנדריק: אני לא יכול לתת לך להיכנס!

אלברט: הנדריק, אתה זוכר את הפעם ההיא בשיעור מעבדה? כשעמדת

על שלך מול אנטון?

הנדריק: הרסת את המעבדה, ונזפו בי בגללך!

אלברט: כן, אבל היית אמיץ! לא פחדן כמו עכשיו!

הנדריק: אתה מבקש ממני להפר הוראות שקיבלתי מלמעלה!

אלברט: אני מבקש ממך לבחור צד! לנקוט עמדה! אתה לא מבין?! העולם חושב שיש רק דרך אחת נכונה וכל מי שמעז לחשוב אחרת, קוראים לו משוגע!! תראה באיזה צד אתה, הנדריק?! (מראה לו את הכרזה עם הצלב קרס)

הנדריק: (קורע את הכרזה) בוא! מהר! אחריי!
(נכנסים)

תמונה שבע עשרה

(1895. איטליה, בית משפחת איינשטיין)

פאולין: אלברט... שילמו לך עבור מאמר שכתבת, על מה המאמר?
אלברט: מה?
פאולין: ספר לי על מה כתבת.
אלברט: על... (ניצוץ נדלק בעיניו, ונכבה) זה כבר לא חשוב.
פאולין: זוכר שקיבלת מצפן במתנה, והתעלפת מרוב התרגשות? היה לך חום שלושה ימים, ולא הסכמת לשכב במיטה, התעקשת להמשיך לחקור את המצפן. חשבתי שהסקרנות עוד תהרוג אותך... (שתיקה) הסקרנות שלך, אלברט, מכניסה אותך לצרות אבל היא גם הברכה שלך... מקס כתב לי שיש בית ספר מצוין בשוויץ, אולי תוכל להשלים בו את הלימודים.

אלברט: לא! אני לא אסתדר שם, אף אחד לא יסבול אותי...
פאולין: אולי הפעם זה יהיה שונה.
אלברט: למה? כולם חושבים שאני מוזר, אפילו את, תודי!
פאולין: אתה לא מוזר! אתה אחר, אבל מי אמר שאחר זה רע? אולי אחר זה נפלא?
אלברט: נפלא?! את כל הזמן אומרת שאני צריך להיות בדיוק כמו כולם.
פאולין: טעיתי, אתה צריך ללכת בעקבות המצפן שלך.
אלברט: אני לא יכול!
פאולין: אתה יכול!
אלברט: אני לא יכול!! אני כבר לא יודע מי אני בכלל!!
פאולין: אלברט, תסתכל עליי! אתה הילד שלי, ואתה נפלא כמו שאתה!!

אלברט: מה אם גם שם לא יבינו אותי?
פאולין: תן להם לראות את הלב שלך, לא רק את הראש, אז הם יבינו!

תמונה שמונה עשרה

(הסצנות הבאות מתרחשות במקביל, בכיתה בשוויץ 1896, באולם כנסים
בברלין 1922)

המורה: תלמידים, תכירו את אלברט איינשטיין, הוא ישלים פה את
השנה האחרונה של התיכון, (לאלברט) ברוך הבא לשוויץ,
אלברט, אנחנו בדיוק עושים תרגיל בדמיון, אתה מוזמן
להצטרף...

מבוגר: קהל נכבד, אני יודע שרבים מכם מתנגדים לשמוע אותי הערב,
וחושבים שאני הורס את המדע עם רעיונות מופרכים, אבל יש לי
משהו חשוב לומר לכם! (מביט באלברט הצעיר) גם כשהייתי ילד
אמרו לי שאני מוזר, אחר! אז הייתי עוצם עיניים ומדמיון ...
(מוציא את הכינור ומנגן מוצארט)

צעיר: מוצארט...?
המורה: נכון, מוצארט עוזר לנו לדמיון.
צעיר: מצטער, טעיתי בכיתה, אני צריך להיות עכשיו בשיעור פיזיקה.
המורה: זה שיעור פיזיקה.

(אלברט הצעיר מביט סביבו בחשדנות)

המורה: פשוט עצום את העיניים, ותן לדמיון שלך לפעול...

(אלברט הצעיר מתיישב)

המורה: מה אתם רואים?

צעיר: אני רואה את השמש, היא שולחת קרני אור...

מבוגר: בשביל להבין את תורת היחסות צריך להבין קודם את האור, עד עכשיו האמנו שהזמן הוא מוחלט! שבכל מקום, ובכל מצב, הזמן לא משתנה. אבל לא כך הדבר כאשר מתקרבים אל מהירות האור.

צעיר: אני רוכב על קרן אור! ואני מביט סביבי! זה מוזר, זה נראה שהזמן...

מבוגר: ...נעצר?

מבוגר: אם אסע בחלל במהירות אדירה, ואתם תביטו בי דרך טלסקופ, תראו שהשעון שלי מפגר, אבל בשבילי, השעון יראה בדיוק את השעה שהוא צריך להראות, איך זה יכול להיות, שאותו שעון גם מאחר וגם מדייק באותו הזמן? כי הזמן יחסי, רבותי. הוא משתנה, תלוי במהירות של הצופה. אי אפשר להוכיח את זה בתצפיות, אבל אפשר להוכיח את זה במספרים!

(מוזיקה, אלברט המבוגר כותב נוסחאות על הלוח, במקביל אלברט הצעיר מדבר בכיתה, התלמידים נאספים סביבו, שואלים שאלות, הוא עונה ומדגים בהתלהבות, אלברט המבוגר מסיים לכתוב, מוזיקה נפסקת)

מבוגר: וזאת רבותי תורת היחסות!

(סאונד של מחיאות כפיים וקריאות התפעלות באולם)

מבוגר: עכשיו, תסלחו לי, אבל אני חייב לרוץ, יש לי רכבת לתפוס... ואין לי הרבה זמן, למרות שהכול יחסי כמובן... (מוציא לשון, ויוצא)

כתוביות/שחקנים:

* 1922 – אלברט איינשטיין מקבל פרס נובל לפיזיקה.

מאיה: לכבוד הזכייה הוא קונה לעצמו כינור חדש.

*1925- תורם למען הקמת האוניברסיטה העברית בירושלים.

*1932- עוזב את גרמניה ועובר לארצות הברית.

המורה משוויץ: שם הוא פוגש את חברו מקס תלמוד.

* 1933 - היטלר עולה לשלטון בגרמניה, מצווה לשרוף את ספריו של איינשטיין, ומכריז על פרס של 5000 דולר על ראשו.

אלברט המבוגר: (אוחז בראשו) לא ידעתי שהוא שווה כל כך הרבה...

*1946- מקדיש את חייו למען השלום, ולמען פירוק הנשק הגרעיני.

* 1952- מקבל הצעה להיות נשיא מדינת ישראל, אך מסרב.

אלברט המבוגר: אפילו זוג גרביים תואמים אני לא מצליח למצוא לבד, אני לא האדם המתאים להיות נשיא.

* 1955 -נפטר בגיל 76, סביב מיטתו נמצאים דפים וחישובים, אותם ניסה פתר, עד רגעיו האחרונים.

*רבים מהגילויים וההמצאות שאנו מכירים היום, פותחו בזכות איינשטיין: הלייזר, ה GPS, הוויז, דלתות מעלית, אנרגיה סולארית ועוד...

* "הידע הוא מוגבל, אבל הדמיון הוא אינסופי... אם אתם רוצים ילדים חכמים, ספרו להם אגדות." (אלברט איינשטיין)

סוף.